

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	Samråd S-V
Dato / tid	Torsdag d. 5. december 2024
Sted	S-092
Talens varighed	15-16 minutter
Talens formål	Besvarelse af samrådsspm. S-V
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Det talte ord gælder

[Indledning]

Jeg vil gerne starte med at takke spørgerne fra LA og DD for at indkalde til dette samråd om kommuners brug af ikke-godkendte anbringelsessteder.

Der har ganske rigtigt gennem den seneste tid været omtalt flere sager i medierne om kommunernes brug af sociale tilbud, som ikke er godkendt af socialtilsynet.

Ifølge mediernes omtale er der i nogle tilfælde sket anbringelser af børn og unge i ikke-godkendte tilbud uden at socialtilsynet er blevet orienteret, selv om kommunerne har pligt til det efter loven. Der er samtidig blevet gjort brug af tilbuddene i længere tid, end reglerne i serviceloven eller barnets lov giver mulighed for. Og lad mig bare indledningsvist understrege: Det er ikke i orden!

Når kommunerne på samfundets vegne anbringer børn uden for hjemmet, påtager de sig et stort ansvar for disse børn. Vi taler om børn og unge, for hvem livet har slået knuder – derfor er det helt afgørende, at de mødes af kompetente og omsorgsfulde voksne.

Kommunerne har entydigt et ansvar for at overholde reglerne på det sociale område og andre områder. Og på det sociale område kan det have stor betydning, hvis de ikke gør det, for de børn, unge og voksne, det drejer sig om. Det betyder bl.a., at kommunerne har ansvaret for at sikre, at anbringelser sker på godkendte tilbud. Og det er også kommunernes ansvar, at sørge for, at de har de nødvendige tilbud på socialområdet – det er det, der kaldes forsyningsansvaret - og som vi også tidligere har drøftet.

Jeg vil gerne slå fast, at reglerne i barnets lov er ganske klare på det her område.

Reglerne giver kommunerne mulighed for kortvarigt at benytte et anbringelsessted, der endnu ikke er godkendt, men denne mulighed gælder alene i akutte situationer, hvor det ikke er lykkedes at finde en plads på et egnet og godkendt anbringelsessted. Og de skal orientere socialtilsynet herom.

Der er altså tale om et midlertidigt ophold, der højst må vare tre uger. I helt særlige situationer kan socialtilsynet dog godkende, at opholdet forlænges med yderligere tre uger.

Samtidig vil jeg understrege, at der *ikke* er tale om nye regler på området. Reglerne om kortvarigt brug af ikke-godkendte anbringelsessteder i barnets lov det svarer fuldstændigt til reglerne i serviceloven, og de har været gældende siden 2014.

Netop derfor er det bekymrende, at nogle af de sager, der har været fremme i pressen, indikerer, at loven bevidst eller ubevidst omgås. I nogle af de omtalte sager er der givet eksempler på ikke-godkendte anbringelsessteder, der har haft børn og unge anbragt i mere end 600 dage. Det er næsten to år. Og det er jo simpelthen ikke godt nok!

Og vigtigst er, at det er dybt bekymrende for de børn og unge, der har været anbragt her. For socialtilsynet har jo ikke har kunnet føre driftsorienteret tilsyn med kvaliteten, da der netop er tale om ikke-godkendte anbringelsessteder.

Det er afgørende, at kommunerne lever op til deres forpligtelser, ikke mindst af hensyn til retssikkerheden for børn og unge anbragt udenfor hjemmet i Danmark.

Og derfor er jeg også glad for her på samrådet at få anledning til at drøfte netop dette emne.

Jeg skal forsøge at komme omkring alle de spørgsmål uden at bruge al vores tid i dag, så der også er tid til opfølgende spørgsmål.

[Spm. S]

Jeg vil starte med at besvare spørgsmål S om den konkrete sag i Hvidovre Kommune, der har været fremme i pressen.

Først og fremmest så vil jeg sige, at det er dybt uacceptabelt, at kommunen har undladt at orientere socialtilsynet ved brug af ikke-godkendte tilbud.

Helt grundlæggende er det min holdning, at vi som samfund har et klart ansvar for at sikre anbragte børn og unge at de både får omsorg, trygge rammer og de bedst mulige betingelser for trivsel og udvikling. Derfor er det kommunernes klare ansvar at overholde reglerne på det sociale område, ikke mindst på anbringelsesområdet.

I forhold til pressens beskrivelse af sagen i Hvidovre Kommune har jeg noteret mig, at kommunen anerkender, at de ikke har fulgt reglerne.

Pressens beskrivelse af sagen har også vakt en generel bekymring.

Derfor er det *for det første* givet anledning til, at mit ministerium har sendt oplysningerne fra pressen til tilsynet med kommunerne i Ankestyrelsen.

Det er nu op til det kommunale tilsyn at vurdere, om der er grundlag for at rejse en tilsynssag og i givet fald, hvad en sådan tilsynssag vil give anledning til.

Det vil således være op til tilsynet at vurdere, om den konkrete sag om Hvidovre Kommune vil få konsekvenser inden for de beføjelser, som Ankestyrelsen har som tilsynsmyndighed.

For det andet har den praksis, der beskrives i pressen, også givet anledning til, at ministeriet i november har udsendt en

orienteringsskrivelse om brugen af ikke-godkendte tilbud til alle landets kommuner og socialtilsyn.

Skrivelsen den fastslår kommunernes og socialtilsynets pligter og handlemuligheder. Det gælder i forhold til at sikre, at der findes de rette tilbud, og til at overholde reglerne om brug af ikke-godkendte tilbud.

[Spm. T:]

Jeg bliver også i spørgsmål T spurgt til, hvor mange børn og unge, der er blevet anbragt ved "akutanbringelser" i ikke-godkendte tilbud i 2020-2024, og i hvor mange af disse tilfælde kommunerne har undladt at orientere socialtilsynet herom.

Først og fremmest er det vigtigt for mig at understrege, at der ikke er noget i barnets lov, der hedder og nu citerer jeg "akutanbringelser". Det er et misvisende begreb, da der ikke er tale om en særskilt kategori af anbringelser. Samtidig kan et tilbud heller ikke godkendes som et "akut anbringelsessted" af socialtilsynet. Der findes kun anbringelser. Der findes ikke "akutanbringelser" eller "akutanbringelsessted".

Et anbringelsessted er enten godkendt eller ikke-godkendt. Og hvis det er godkendt, kan det modtage børn og unge akut, hvis der er behov for det.

Dog kan et tilbud i op til tre uger indgå i den kommunale forsyning uden godkendelse, når der er et akut behov for at placere et barn eller en ung, der ikke findes et egnet godkendt tilbud til.

Det er relevant at få bedre viden om kommunernes brug af ikke-godkendte tilbud. Derfor skal kommunerne fra d. 1. januar 2025 – og det er altså om ganske få uger - oplyse, hvis en anbringelse midlertidigt sker på et ikke-godkendt tilbud, når de indberetter til Danmarks Statistik. Hermed vil vi på længere sigt få viden om kommunernes brug af reglerne om ikke-godkendte tilbud, altså § 12 i barnets lov.

Det er et vigtigt skridt for, at vi kan danne os et bedre overblik over omfanget af kommunernes brug af ikke-godkendte tilbud.

[Spm U:]

Jeg bliver i spørgsmål U spurgt til, om jeg vil tage initiativ til at se på mulighederne for at give socialtilsynene

sanktionsmuligheder overfor enten de ikke-godkendte tilbud eller de visiterende kommuner.

Jeg vil starte med at sige, at ansvaret for at sikre gode vilkår for anbragte børn og unge for mig at se er et fælles ansvar. Det påhviler os alle – ikke blot socialtilsynene.

Det betyder, at vi naturligvis løbende skal overveje, om vi har de rette lovgivningsmæssige rammer på området. Det er jeg som minister meget opmærksom på.

Men det er først og fremmest barnets eller den unges handlekommune, der har ansvaret for og skal sikre sig, at de enkelte anbringelser foretages efter reglerne.

Med barnets lov der blev barnet sat i centrum både i sagsbehandlingen og i indsatserne. Med barnets lov har vi understreget, at kommunerne skal varetage omsorgen og sikre tryghed, og trivsel og udvikling for anbragte børn og unge.

Det sker bl.a. ved at sikre, at barnet eller den unge anbringes på et godkendt anbringelsessted. Godkendelsen er med til at sikre, at anbringelsesstedet har de rette kompetencer og kvalitet.

Og derfor skal brugen af de ikke-godkendte tilbud være midlertidig og alene anvendes i helt særlige tilfælde.

Socialtilsynet har i dag flere muligheder for at handle. Hvis de bliver opmærksomme på langvarig anbringelse eller andre bekymrende forhold for børn og unge på et ikke-godkendt anbringelsessted, har de som fagpersoner pligt til at underrette kommunen. Og det kan både være kommunen, hvor de opdater det i og det kan også være kommunen der har anbragt barnet.

Socialtilsynet og andre kan desuden underrette Ankestyrelsen, hvis de har grund til at antage, at kommunen ikke handler i overensstemmelse med barnet eller den unges bedste. Ankestyrelsen vurderer derefter, om de finder grundlag for at tage sagen op.

Samtidig har alle – og det gælder også de fem socialtilsyn - mulighed for at orientere det kommunale tilsyn i Ankestyrelsen, hvis de bliver bekendt med kommuner, der ikke overholder lovgivningen. Det kan bl.a. være kommunernes brug af ikke-godkendte tilbud.

Det vil herefter være op til det kommunale tilsyn at beslutte, om en sag giver anledning til at rejse en tilsynssag eller ej.

Socialtilsynet kan dermed handle, uanset at de ikke har sanktionsmuligheder overfor ikke-godkendte tilbud.

[Spm V:]

Jeg bliver afslutningsvist i spørgsmål V spurgt til, om vi ser en stigning i manglende lovmedholdelighed på socialområdet i landets kommuner.

Det er grundlæggende min opfattelse er, at langt de fleste kommuner er optaget af give børn og unge i udsathed den bedst mulige støtte og hjælp.

Og at kommunerne arbejder på at opfylde intentionerne i barnets lov og sikre, at afgørelser træffes inden for rammerne af barnets lov.

Når det er sagt, forstår jeg til fulde, at man står tilbage med spørgsmålet, om kommunerne overholder reglerne på socialområdet, i kølvandet på de historier, der har været i pressen. Og særligt, når vi taler børn og unge i udsathed, så er der ingen tvivl om, at én sag er en sag for meget. Det er dog også et spørgsmål om flere dimensioner.

Ofte bliver vi først opmærksomme på, om reglerne overholdes, når det er påvist eller opdaget, at der er sket fejl. F.eks. gennem Ankestyrelsens behandling af klagesager, en tilsynssag eller pressedækning omkring specifikke sager eller sagsområder. Det er altså ofte de dårlige enkeltsager der fremhæves og der ikke nødvendigvis giver et generelt billede af forholdene.

Ankestyrelsens Danmarkskort kan dog give en pejling på dette. Her offentliggøres årligt omgørelsesprocenter for socialområdet som helhed. Det vil sige klagesager, som Ankestyrelsen har behandlet og enten ændret, ophævet eller hjemvist til ny behandling i kommunerne.

De seneste tal fra 2023 viser, at mere end en tredjedel af de klagesager som bliver sendt til Ankestyrelsen, de bliver omgjort – og at omgørelsesprocenten har ligget nogenlunde stabilt siden 2019.

Dét er naturligvis ikke er tilfredsstillende. Der er derfor stadig brug for, at kommunerne tager ansvar for retssikkerheden på det sociale område i kommunerne.

Men ud fra Danmarkskortet mener jeg altså ikke, at vi kan tale om en stigende tendens, som der spørges til her.

[Afslutning]

Afslutningsvist vil jeg gerne takke for den her lejlighed igen for at sætte fokus på et vigtigt område.

Når børn og unge de anbringes uden for hjemmet, skal vi sikre, at de får den fornødne hjælp, støtte og omsorg under anbringelsen. Vi skal sikre, at vi skaber de bedst mulige forudsætninger for, at barnet kommer i trivsel og kan udvikle sig. Det skal vi gøre fra starten af.

Som samfund har vi et klart ansvar for at sikre, at hvert eneste barn får den klare og sikre støtte og omsorg. Det forudsætter, at anbringelsesstedet har høj kvalitet, og de fornødne kompetencer i forhold til barnets eller den unges behov.

Når det gælder det enkelte barn eller den enkelte unge, har kommunen entydigt ansvaret for at sikre, at de har de rette tilbud. De har samtidig ansvaret for at sikre, at reglerne på det sociale område overholdes. Det skal vi i fællesskab holde kommunerne fast på.

Jeg ser samtidig frem til det fortsatte arbejde for at finde holdbare løsninger til at styrke kvaliteten i indsatsen til gavn for anbragte børn og unge.

Tak for ordet.